

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Географічний факультет
(назва інституту/факультету)
Кафедра географії та менеджменту туризму
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
Мирослав ЗАЯЧУК
«30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

УРБАНІСТИКА

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Міжнародний туризм,
Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг
(назва програми)

Спеціальність 242 "Туризм і рекреація"
(вказати: код, назва)

Галузь знань 24 "Сфера обслуговування"
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Факультет Географічний
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: якими мовами читається дисципліна)

Чернівці 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Урбаністика** складена відповідно до вимог її змісту (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності 2015 р.) та відповідає освітній програмі «Міжнародний туризм», уведеній наказом по університету № 185 від 11.05. 2021 р., та освітній програмі «Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг», уведеній наказом по університету № 83 від 28.02. 2023 р. (спеціальність 242 «Туризм і рекреація», галузь знань 24 «Сфера обслуговування»)

Розробник: доц. **Явкін Вячеслав Григорович**, асистент кафедри географії та менеджменту туризму, к.геогр.н.

Погоджено

з гарантом ОП «Міжнародний туризм»

Олександр КОРОЛЬ

Погоджено

з гарантом ОП «Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг»

Галина КРУЛЬ

Затверджено на засіданні кафедри географії та менеджменту туризму
Протокол № 1 від “ 29 ” серпня 2023 року

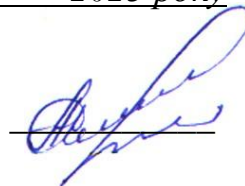
Завідувач кафедри географії та менеджменту туризму

Олександр КОРОЛЬ

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від “ 29 ” серпня 2023 року

Голова навчально-методичної ради географічного факультету

Наталя АНДРУСЯК

Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань про а) теорію та практику в урбаністиці, а також зв'язки з іншими дисциплінами, які беруть участь у міському та міському плануванні; б) розвиток креативної економіки як ідеї та концепції та ключові зміни культурних та креативних індустрій у зв'язку з сучасним світом.

Пререквізити. Вихідна.

2. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має розширити і доповнити набуття таких **компетентностей**:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук

Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни											
<i>Урбаністика</i>											
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	4	120	30	30	-	-	60	-	залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	сем	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Урбаністика як наука	8	2	2	-	-	4
Тема 2. Становлення міст: генезис розвитку міст та міських агломерацій	8	2	2	-	--	4
Тема 3. Класифікація та типологія	8	2	2	-	-	4

міст						
Тема 4. Основні історичні етапи розвитку міст	8	2	2	-	-	4
Тема 5. Особливості та перспективи сучасної урбанізації	8	2	2	-	-	4
Тема 6. Міські системи. Моделі урбанізованих систем	11	3	3	-	-	5
Тема 7. Міські агломерації	9	2	2	-	-	5
Всього за модуль 1	60	15	15	-	-	30
Змістовий модуль 2						
Тема 8. Урбанізований район і зона. Мегаполіси	8	2	2	-	-	4
Тема 9. Світові (глобальні) міста	8	2	2	-	--	4
Тема 10. Сучасні проблеми розвитку міст. Економічні, демографічні та екологічні проблеми. Міста як арени конфліктів	8	2	2	-	-	4
Тема 11. Основи міської політики	8	2	2	-	-	4
Тема 12. Концепція сталого міського розвитку	8	2	2	-	-	4
Тема 13. Планування соціально-економічного та просторового розвитку міст України	11	3	3	-	-	5
Тема 14. Урбаністика в українських містах: досвід та перспективи	9	2	2	-	-	5
Всього за модуль 1	60	15	15	-	-	30
Всього годин	120	30	30			60

3.3. Теми практичних робіт

№	Назва теми	К-сть годин	К-сть балів
1	Практична робота. Урбаністика в системі наук та її методологічна база. Історичні етапи розвитку міст	4	5
2	Практична робота. Економіко-географічне положення міста як визначальне поняття геоурбаністики	4	5
3	Практична робота. Урбанізаційні процеси в Україні	4	6
4	Практична робота. Урбанізаційні процеси у світі	4	6
5	Практична робота. Світові агломерації та мегаполіси	4	6
6	Практична робота. Міста як арени конфліктів	5	6
7	Практична робота. Світові міста. Основи міської політики	5	6
Всього		30	40

3.4. Самостійна робота

№	Назва теми	К-сть год.
1	Міста Стародавнього Єгипту, Месопотамії, Персії та Ассирії Особливості планування, будівництва і розвитку міст Київської Русі Будівництво міст у Стародавній Греції Міста Стародавнього Риму. Особливості міст Середньовіччя	4
2	Джерела і шляхи урбанізації	3
3	Історичні стадії урбанізації	4
4	Перші столиці та їх функції	4
5	Властивості міст за різними авторами і підходами	4
6	Класифікація та типологія міст в Україні	3
7	Функціональне зонування міст. Особливості зонування європейських, азійських, африканських та американських міст. Формування середовища великих і середніх міст (регіональний аспект)	4
8	Моделі урбанізованих систем Новітні тенденції урбанізації в ХХ- ХХІ ст	3
9	Урбанізаційні процеси та міста України. Асоціації міст України.	4
10	Світові урбанізаційні тренди. Територіальне зонування світових урбосистем	4
11	Генеральні плани міст (порівняльний аналіз). Генплани найбільших урбосистем світу	4
12	Урбанізаційні процеси та міста України	4
13	Світові міста та їх опис	4
14	Функціональне зонування міста (на прикладі м. Чернівці)	4
15	Формування «міст майбутнього» (green-city, smart-city, creative-city тощо).	3
16	Міські агломерації та надагломераційні утворення світу	4
Всього		60

*Оцінка самостійної роботи входить до тематичного і підсумкового контролю

4. Методи навчання

Під час викладання даної навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- ✓ лекція, аналіз, пояснення, проблемна ситуація, консультація;
- ✓ дослідна робота та метод проекту;
- ✓ презентації, відеоматеріали;
- ✓ електронне та інтерактивне онлайн-навчання (Moodle, Google Meet);
- ✓ самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, які варто визначати за допомогою числової (відсоткової) шкали оцінювання знань і трансформувати в оцінку використовуваної рейтингової шкали у кількості балів, що виділяються для кожного запланованого результату навчання навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання за основними видами робіт – [завантажити >>>](#)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів є:

- стандартизовані тести;
- контрольні роботи;
- усне опитування;
- захист і презентація результатів виконаних практичних завдань (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- доповідь із презентацією з теоретичних питань.

7. Форми поточного і підсумкового контролю та оцінювання

Форми поточного контролю:

- усна (відповідь студента по теорії щодо виконання практичних завдань);
- захист і презентації результатів виконаних практичних завдань;
- письмова (тестування);

Форма підсумкового контролю: залік (тестування).

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретних завдань. Кількість передбачених балів за різні види робіт також зазначені у силабусі та в системі дистанційного навчання Moodle, куди студенти можуть завантажувати роботи, і де здійснюється тестовий контроль. Результати оголошуються під час занять та/або виставляються в Moodle. Самостійна робота враховується при складанні поточних і підсумкових тестів та усних відповідях на семінарах, під час захистів практичних і лабораторних робіт.

Тестові завдання розроблені до кожної теми. Підсумкові тести та білети (залік) покликані перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатності осмислити і відтворити зміст даної частини дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та практична робота				Підсумковий тест (теор.)	Сума
Модуль №1		Модуль №2			
Теор. (тести)	Практ.	Теор. (тести)	Практ.		
10	20	10	20	40	100

8. Література

Основна література

1. Дмитрук О. Ю. Урбаністична географія з основами урбогеоекології (ландшафтознавчий аспект): Навч. посібник. К., 2000.
2. Берданова О. В. Планування соціально-економічного розвитку міста : монографія / О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, І. В. Валентюк [та ін.]; за ред. В. М.Вакуленка, М.К. Орлатого. Київ, 2011. 160 с.
2. Гладкий О. В. Географія міст. Геоурбаністика : підручник / О. Гладкий, С. Ішук; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Паливода А. В., 2014. 299 с.
3. Україна. Огляд урбанізації. Міжнародний банк реконструкції та розвитку / Світовий банк, 2015. 195 с
4. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : колективна монографія / За ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. Київ : Видавництво «Фенікс», 2017. 438 с.

Додаткова література

1. Гладкий О. В. Наукові основи суспільно-географічних досліджень промисловихагломерацій : монографія / О. В. Гладкий; за ред. С. І. Іщука. Київ, 2008. 360 с.
2. Денисенко О. О. Процеси метрополізації : світогосподарський аспект. Київ, 2012. 193 с.
3. Доценко А. І. Територіальна організація розселення (теорія та практика). Київ, 2010. 536 с.
4. Європейська Хартія міст II (Маніфест нової урбаністики) (Страсбург, 2008). [Електронний ресурс] / Режим доступу:

<http://www.slgcoe.org.ua/wpcontent/uploads/2015/05/Principle-9.-European-chart.pdf>

5. Куйбіда В. С. Територіальне планування в Україні: європейські засади та національний досвід / В. С. Куйбіда, Ю. М. Білоконь. Київ, 2009. 108 с.
6. Лейпцизька хартія про сталий розвиток Європейських міст (2007) [Електронний ресурс] / Режим доступу : https://2.auc.org.ua/sites/default/files/leypcizka_hartiya.pdf
7. Метрополізаційні процеси в регіоні: концептуальні підходи та прикладні аспекти просторового аналізу : науково-аналітична доповідь [Електронний ресурс] / НАН України. Інститут регіональних досліджень; наук. ред. М. І. Мельник. Львів, 2014. 65 с. Режим доступу : http://ird.gov.ua/vid_3/vid3_2014_m1_Metro.pdf
8. Ткач Д. В. Розвиток української геоурбаністики. Історія української географії / Д. В. Ткач, Т. Б. Заставецький // Всеукр. наук.-теор. часопис. Тернопіль, 2002. Вип. 6. С. 82-87.
9. Топчієв О. Г. Планування території : навчальний посібник / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова. Херсон : Грінь Д. С., 2014. 268 с.

Інформаційні ресурси

1. Асоціації міст України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Асоціації міст України. – Режим доступу : <http://auc.org.ua/bill>
2. Державний служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Електронна бібліотека авторефератів дисертацій [Електронний ресурс] // Електронний фонд Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/scripts/wwwi32.exe/%5Bin=scripts/ep.in%5D>
3. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України [Електронний ресурс] // Електронний фонд Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua:8080/dspace/>
6. Global300. The New Commercial Geography of Cities [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.jll.com/Research/JLL_Global300.pdf
7. Global cities of the future [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.mckinsey.com/tools/Wrappers/Wrapper.aspx?sid=%7BC84CB74F-A3B1-47B1-8265-6252F6D85B68%7D&pid=%7B4F5BEDB1-6C1F-4243-A052-83ADBABE82DF%7D>
8. Globalization and World Cities : Research Network [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lboro.ac.uk/gawc/index.html>
9. New Urbanism [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.newurbanism.org/>

10. The Age of Megacities [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://storymaps.esri.com/stories/2014/growth-of-cities/>
11. The Charter of the New Urbanism [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.cnu.org/who-we-are/charter-new-urbanism>
12. The World Factbook [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>
13. World Urbanization Prospects [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://esa.un.org/unpd/wup/>
14. Worldstatinfo [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ru.worldstat.info/>